

Тема 14 Аудит доходів, витрат та фінансових результатів

Метою роботи є розробка тесту внутрішнього контролю, плану, програми та робочих документів щодо здійснення аудиту доходів від реалізації продукції для якісного управління підприємством, направленою на підвищення рівня його платоспроможності.

Метою аудиту доходів від реалізації продукції є встановлення доцільності, достовірності, своєчасності, законності здійснених операцій і правильності їх відображення в обліку.

Завдання аудиту доходів від реалізації продукції: перевірити умови визнання доходів від реалізації продукції; стан операцій аналітичного та синтетичного обліку доходів від реалізації продукції, які здійснювало підприємство за період, що перевіряється; виконати перевірку правильності, повноти та своєчасності складання супровідної документації операцій, за результатами яких отримано дохід від реалізації продукції, на всіх етапах бухгалтерського обліку.

Перед початком перевірки аудитор повинен ознайомитися з організаційними та галузевими особливостями підприємства, видами продукції, що ним випускається, обліковою політикою підприємства, робочим планом рахунків, результатами попередніх перевірок.

Для планування аудиту доходів від реалізації продукції, аудитор необхідно провести тестування та оцінити стан системи внутрішнього контролю доходів від реалізації продукції на підприємстві. Запропонований тест внутрішнього контролю обліку доходів від реалізації продукції наведено в таблиці 14.1.

Таблиця 14.1 – Тест внутрішнього контролю обліку доходів від реалізації продукції

Зміст питання	Варіанти відповіді			Примітки
	Так	Ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5
Чи ведеться окремо аналітичний облік доходів від реалізації продукції: – відомості; – картки; – інше?				
Чи є відповідальні особи за повноту та своєчасність відвантаження продукції?				
Чи здійснюється перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010?				
Чи укладаються договори на кожний вид реалізованої продукції?				
Чи контролюється зіставлення даних				

первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції з покупцями та замовниками за різних умов відвантаження?				
Чи перевіряються данні первинних документів з даними синтетичного обліку доходів від реалізації продукції?				
Чи узгоджується з головним бухгалтером реалізація продукції боржникам?				
Чи були виявлені випадки реалізації продукції (товарів) без документів на відвантаження?				
Чи ведуться книги реєстрації замовлень на продаж готової продукції?				
Чи здійснюється групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс з метою контролю?				
Чи сформована аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010?				
Чи здійснюється перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України?				
Чи здійснюється перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження?				
Чи відбувається звірка даних синтетичного обліку доходів отриманих від реалізації продукції з іноземними та вітчизняними покупцям з даними фінансової звітності?				
Чи ведеться аналітичний облік реалізації продукції (товарів) та визнання доходів за бартерними угодами?				

Після оцінки системи внутрішнього контролю доходів від реалізації продукції аудитор, враховуючи результати оцінки, переходить до планування аудиту, для чого складає загальний план аудиту доходів від реалізації продукції на підприємстві.

На підставі плану аудиту доходів від реалізації продукції, аудитор складає програму аудиту доходів від реалізації продукції, яка представляє собою деталізований загальний план аудиторської перевірки.

Аудит операцій з обліку доходів від реалізованої продукції пропонуємо здійснювати у наступному порядку, який зазначено у таблицях 14.2-14.3.

Таблиця 14.2 - План проведення аудиту доходів від реалізації продукції

№	Етапи	Мета та завдання	Джерела інформації	Аудиторські процедури	Термін виконання	Відповідальний
1.	Підготовчий	Дослідити підприємство	Статут підприємства, наказ про облікову політику, звіти попередніх перевірок, накази.	знайомлення з діяльністю підприємства, оцінка системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку, планування аудиту доходів від реалізації продукції		
2.	Основний	Перевірка первинних документів з обліку доходів підприємства	Накладні, рахунки-фактури, акти приймання-передачі, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, товарні накладні, СМР.	- перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції; - зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження; - перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010.-		
		Перевірка визнання і розрахунку доходів від реалізації продукції	Повнота відображення на рахунках бухгалтерського обліку і в звітності здійснених угод	- перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження; - звірка даних синтетичного обліку доходів отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям з даними фінансової звітності; - перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації продукції; - перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України; - перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010 - перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс.		
3.	Заключний	Формування обґрунтованої інформації про доходи від реалізації продукції	Робочі документи аудитора, звіт	Підготовка та складання аудиторського звіту		

Таблиця 14.3 – Програма аудиту доходів від реалізації продукції

№	Аудиторські процедури	Мета	Задачі	Аудиторські докази	Метод перевірки	Термін	Виконавець
1	Загальні відомості про підприємство	Знайомство з діяльністю підприємства, планування аудиту доходів від реалізації продукції	Знайомство з діяльністю підприємства	Статут підприємства, наказ про облікову політику, накази.	Документальна перевірка, співставлення		
2	перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції	Впевненість у правильності оформлення обліку доходів від реалізації продукції	Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку реалізації продукції	Акт приймання-передачі, накладні, товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, договори на купівлю продажу, облікові реєстри, звітність		Документальна перевірка	
3	зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження						
4	перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010						
5	перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження						
6	звірка даних синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям, з даними фінансової звітності;	Впевненість у правильності оформлення обліку доходів від реалізації продукції та відображенні їх в обліку	Перевірити повноту та правильність бухгалтерського обліку доходів від реалізації		Документальна перевірка, арифметичний метод		
7	перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації продукції						
8	перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України;						
9	перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010						
10	перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс.						
11	Підготовка та складання аудиторського звіту	Сформувані обґрунтований аудиторський звіт про доходи від реалізації продукції	Здійснення процедур з систематизації та обґрунтування отриманої інформації	Робочі документи аудитора, звіт	Документальна перевірка, узагальнення, систематизація		

У роботі удосконалено аудиту доходів від реалізації продукції для ефективного управління підприємством, які включають тест внутрішнього контролю, план проведення аудиту, програму аудиту та форми робочих документів аудитора.

Запропоновані методичні підходи на відміну від існуючих включають: галузеві особливості підприємства; оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України; особливості обліку та умови визнання доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010; формування даних обліку доходів від реалізації продукції, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження.

Запропонована методика проведення аудиту доходів від реалізації продукції дасть змогу вчасно виявити порушення, отримати достовірну інформацію щодо обліку доходів від реалізації продукції, встановити та усунути проблемні ділянки з досліджуваного питання та знизити їх негативний вплив на ефективне управління підприємством.